

Absolventská práce
Základní škola, Školní 24, Bystře 569 92
9.ročník

VYCHÁZKY VE SVOJANOVĚ A OKOLÍ

Michal Svoboda

2012/2013

Prohlašuji, že jsem absolventskou práci vypracoval samostatně. Chtěl bych poděkovat svému garantu paní učitelce Ivě Leinweberové za pomoc při zpracování tématu práce.

.....

1 Obsah

1	Obsah.....	1
2	Úvod.....	2
3	Vycházka první.....	3
3.1	Obrázky první vycházky.....	4
3.2	Mapa první vycházky.....	6
4	Vycházka druhá.....	7
4.1	Obrázky druhé vycházky.....	8
4.2	Mapa druhé vycházky.....	10
5	Vycházka třetí.....	11
5.1	Obrázky třetí vycházky.....	12
5.2	Mapa třetí vycházky.....	14
6	Vycházka čtvrtá.....	15
6.1	Obrázky čtvrté vycházky.....	16
6.2	Mapa čtvrté vycházky.....	19
7	Závěr.....	20
8	Zdroje.....	21

2 Úvod

Pro svoji absolventskou práci jsem si vybral téma: Vycházky po Svojanově a okolí. Při absolvování těchto vycházek pořídím mnoho fotografií, které vám tyto vycházky představí i obrazem. Obec Svojanov leží na pomezí Čech a Moravy ve východním cípu Českomoravské vrchoviny. Její součástí jsou osady Starý Svojanov, Předměstí, Dolní Lhota, Studenec a Korýtko. Ve čtyřech vycházkách vám představím, co lze spatřit ve Svojanově a okolí.

3 Vycházka první

Trasa první vycházky:

Svojanov rozcestí- Skala- Korýtko- vyhlídka Boží Muka- hrad Svojanov- náměstí ve Svojanově

Tuto cestu půjdeme po zelených turistických značkách a místy se vydáme i mimo značené cesty. Na rozcestí ve Svojanově, kde se silnice rozcházejí směrem na Bohuňov, Hlásnici, Svojanov a Starý Svojanov, je ve stráni červené zábradlí (1) s úzkou cestičkou, po které se vydáme. Už po chvíli máme krásný výhled na rybník na Předměstí, který se nazývá Šindelka (2). Vyjdeme ještě kousek výše a dojdeme na místo zvané „Skala“. Odtud se můžeme vydat po zelené turistické značce napravo do Starého Svojanova, nalevo do Svojanova na náměstí nebo rovně přes Korýtko na hrad Svojanov. My se vydáme do Korýtek.

Korýtko: Po roce 1801 nechal majitel hradu Jiří Heissler v místě zvaném „Korejtko“ postavit osadu. Tehdy dostala jméno Georgtahl („Jiřího údolí“). To se však neujalo a zůstal název „Korejtko“.

Před obcí Korýtko je krásný výhled na Starý Svojanov (3) a na „Křib“ (4). Před Korýtky nám ukazatel ukazuje, abychom se vydali doleva. Projdeme po louce a pod námi vidíme pět domků z osady Korýtko. Dojdeme k místu, kterému se říká vyhlídka u Božích Muk (5).

Boží Muka:

Je mnoho variant, proč tento kamenný památník vznikl.

-Prý odtud bylo vidět až do Boskovic a mohli si tu dávat znamení ohněm.

-V prohlubni bývalo v noci světýlko, aby pocestní měli orientační bod.

-Také jsou zde možná pochováni lidé, kteří zemřeli na mor. Nebo také tato Boží Muka je památníkem rodiny Doležalovi, která zde byla vyvražděna švédskými vojáky.

Vyhlídka je pod nejvyšším bodem ve Svojanově - kopec Pupek má nadmořskou výšku 621 metrů. Toto místo poskytuje lavičku pro odpočinek a informační tabuli. Je zde krásný výhled na okolní kopce a lesy, ale nevím, zda-li dohlédneme až do Boskovic. Pár metrů odtud je již zmiňovaný kamenný památník „Boží Muka“. Odtud cestou lemovanou stromy (6) půjdeme směrem ke hradu. Kousek před hradem je ve stráni tajná chodba (7), která je z části zasypána. Po chvíli dojdeme ke hradu Svojanov (8).

Hrad Svojanov: Pro obranu stezky Trstenické byl Přemyslem Otakarem II. vystavěn ve 13. století hrad Svojanov. Hrad byl dříve nazýván Fürstenberg (Knížecí hora). Nejznámějším obyvatelem hradu Svojanov byl Záviš z Falkenštejna se svou chotí Kunhutou, ke kterým se váže mnoho pověstí. Od roku 1910 vlastní hrad město Polička.

Hrad je v zimním období uzavřen stejně jako mnoho památek. Od hradu půjdeme z kopce, kde zhruba po padesáti metrech odbočíme na úzkou cestičku, které se říká „Štěpnice“ (9). Po vyjití z lesa je krásný výhled na kostel svatého Petra a Pavla ve Svojanově, na faru a „městečko“ (10). Vyjdeme mezi domy na náměstí (11). Cesta z hradu úzkou Štěpnicí je sice nejkratší, ale nevím, zda

bychom zde v létě pro vysokou trávu vůbec prošli. Proto lze tedy využít značenou cestu od hradu k penzionu Palla.

Zde naši vycházku ukončíme. Tato trasa je asi dlouhá 5 km. V zimním období nám bude trvat zhruba dvě hodiny.

3.1 Obrázky první vycházky

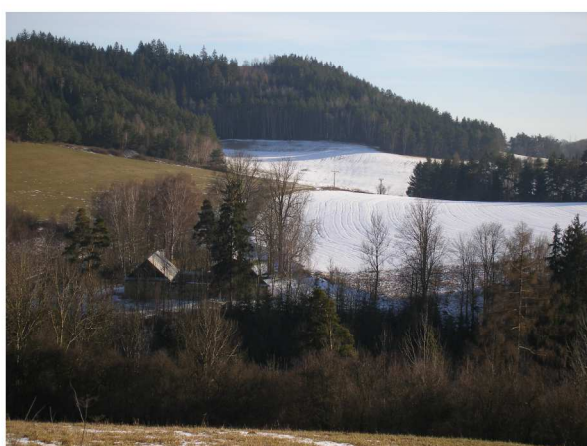
Ilustrace 1: zábradlí na Skalu

Ilustrace 2: rybník Šindelka

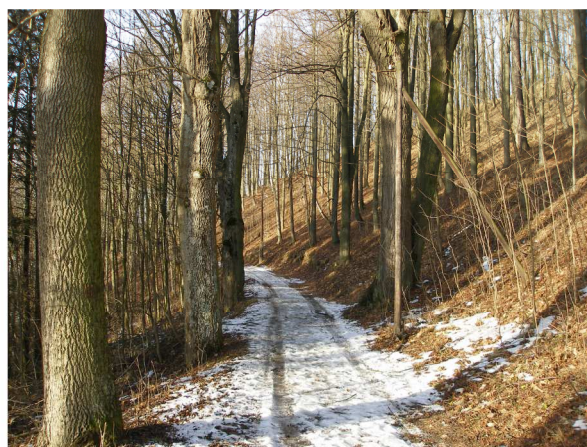
Ilustrace 3: Starý Svojanov

Ilustrace 4: Kříb

Ilustrace 5: Boží Muka

Ilustrace 6: stromová álej

Ilustrace 7: tajná chodba

Ilustrace 8: Hrad Svojanov

Ilustrace 9: Štěpnice

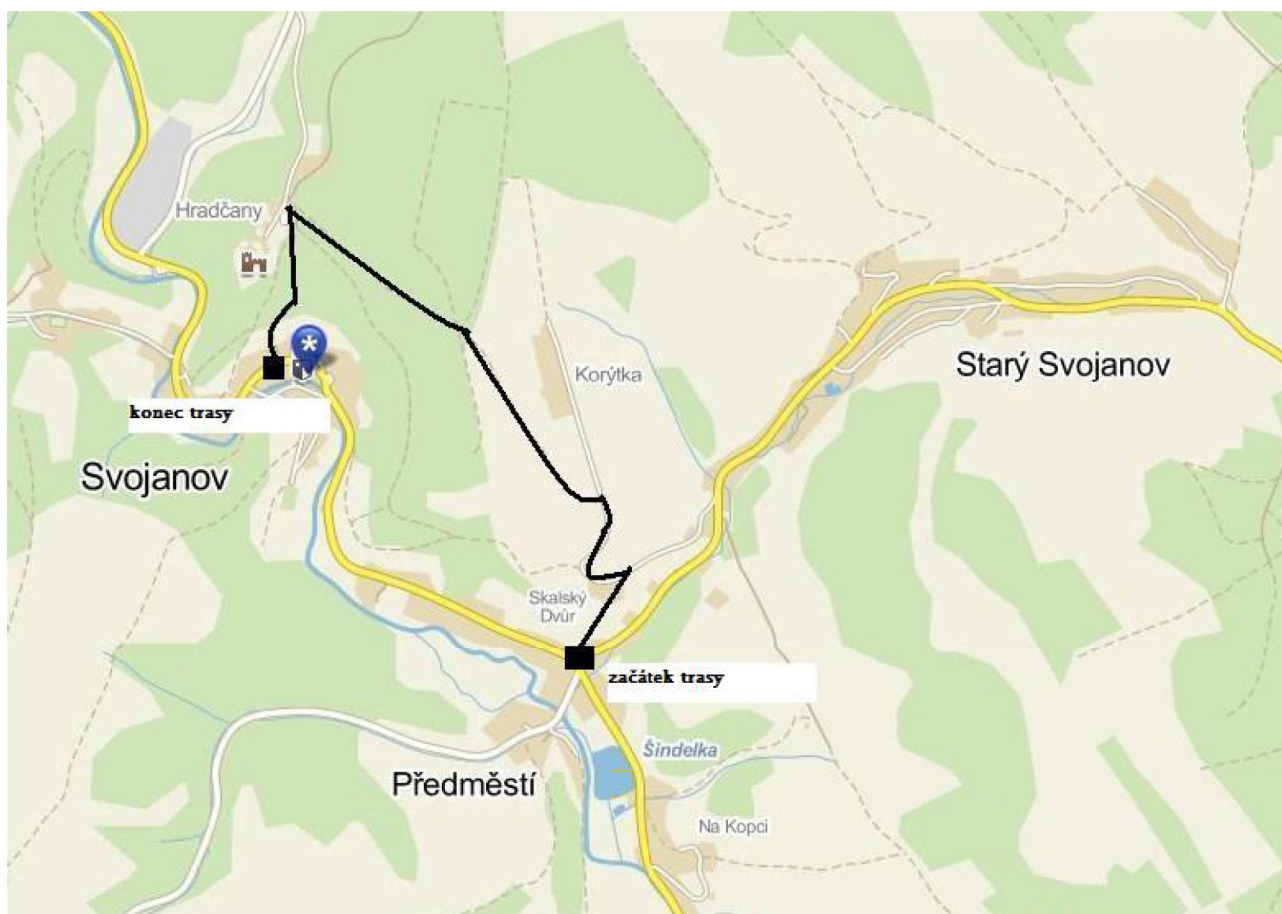

Ilustrace 10: Městečko

Ilustrace 11: cesta mezi domy

3.2 Mapa první vycházky

vyznačená trasa první vycházky

4 Vycházka druhá

Trasa druhé vycházky:

Svojanov- Hamry- Hartmanice- Babky- Svojanov

Tuto vycházku začneme na konci Svojanova. Půjdeme po silnici směrem na Hamry. Zhruba po jednom kilometru se po pravé straně silnice nachází pramen (12) „U Václavíčka“.

„U Václavíčka“: U studánky se dříve nacházel obrázek svatého Václava na bílém koni. Dnes se na tomto místě nalézá železná tyč, obrázek se asi před sedmi lety ztratil.

Asi po dalším kilometru cesty se vlevo za řekou Křetínkou nachází dětský tábor (13). Po krátké chvíli cesty je po levé straně opět za řekou velká budova hotelu Otakar (14), kde se lze ubytovat, ochutnat řeckou kuchyni nebo zde v letních měsících mohou děti strávit tábor v mnoha dřevěných chatkách, které jsou postaveny na okraji lesa. V zimních měsících si o dva kilometry dále můžeme zalyžovat na sjezdovce Hamry (15), kterou provozuje Sokol Bystré. Naproti sjezdovce přes silnici se můžeme občerstvit v pohostinství u Tušlů (Maršíků), (16). Od sjezdovky se půjdeme dále po hlavní silnici, až dojdeme na křižovatku (17), odkud vydáme po silnici směrem do Hartmanic. Zhruba uprostřed vesnice odbočíme doprava, po cestě vedoucí vedle obchodu. Po vyjití kopce spatříme uprostřed louky kapli svatého Jana Nepomuckého (18).

Kaple svatého Jana Nepomuckého: Hartmanická kaplička je zasvěcena svatému Janu Nepomuckému. Je postavena na táhlém návrší mezi mohutnými lípami. Dříve stála na tomto místě stará kaplička zasvěcená andělům strážným. Nová kaple byla vystavěna roku 1708. Je osmiboká v barokním slohu. Na východní straně kapličky je vyzděn náhrobek bysterské hraběnky Marie Rebeky z Hohenembsu provdané z Harrachu. Její ostatky jsou uloženy pod oltářem v kapličce. Na západní straně, směrem k Bystrému, je náhrobek s kovovým pomníkem baronky Ernestiny z Langetu, poslední majitelky bysterského panství.

Z tohoto místa je krásný výhled na město Bystré (19). Od kaple se vrátíme k místnímu obchodu, kde se vydáme vpravo po hlavní silnici. Zhruba po dvě stě metrech hlavní silnici opustíme, vydáme se doleva po cestě, která je značená zelenou značkou. Na konci obce Hartmanice je po levé straně penzion Na Vysočině a za ním vede cesta, která vede mezi poli a loukami. Asi po kilometru nám zelená značka ukazuje, že z této cesty máme odbočit doprava (20). V době, kdy tuto vycházku absolvuji, jsou zde stromy nádherně pokryté jinovatkou a louky zaváté sněhem. Na tomto místě by zimní návštěvníci mohli využít i běžky (21). Po krátké chvíli odbočíme opět doprava na úzkou cestičku, která se svažuje do lesa. Po vyjití z lesa se dostaneme do chatové oblasti zvané „Babky“. Až projdeme touto chatovou oblastí, tak nás po pravé straně na stromě zaujme svatý obrázek (22), na kterém je namalován „anděl strážný“.

Obrázek pod hotelem Monika: Na svatém obrázku je anděl strážný, který hlídá děti nabírající vodu. Obrázek namaloval pan František Hromádka. Namaloval obrázky ke všem svojanovským studánkám. Tento je jeden z posledních dochovaných.

Pokud u obrázku odbočíme, dojdeme k hotelu Monika, kde se můžeme ubytovat. Také zde často městské děti tráví školu v přírodě. Budeme-li pokračovat dále, přijdeme k hlavní silnici. Po hlavní silnici se vydáme vpravo. Po sto metrech je penzion Palla (23), kde se lze nejen ubytovat, ale dát si i malé občerstvení.

Zde naši vycházku ukončíme. Tato trasa je dlouhá asi 11 kilometrů a v zimním období ji projdeme za 4 hodiny.

4.1 Obrázky druhé vycházky

Ilustrace 12: pramen u Václavička

Ilustrace 13: tábor

Ilustrace 14: hotel Otakar

Ilustrace 15: sjezdovka Hamry

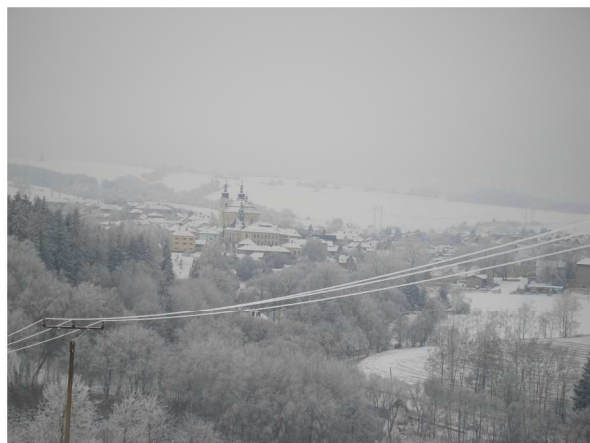
Ilustrace 16: Pohostinství Hamry

Ilustrace 17: křižovatka Hamry

Ilustrace 18: kaple sv. Jana Nepomuckého

Ilustrace 19: výhled na Bystré

Ilustrace 20: odbočka do Babek

Ilustrace 21: úsek vhodný pro běžky

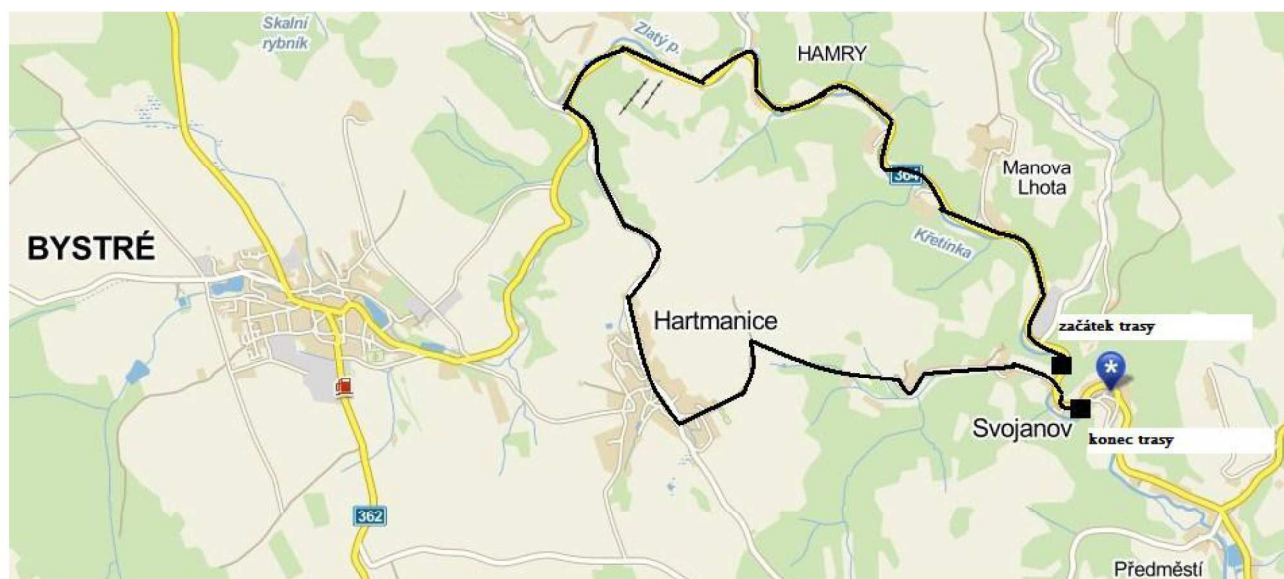

Ilustrace 22: obrázek pod Monikou

Ilustrace 23: penzion Palla

4.2 Mapa druhé vycházky

vyznačená trasa druhé vycházky

5 Vycházka třetí

Trasa třetí vycházky:

Předměstí – Rožinka - Studenec- Křib- Starý Svojanov

Naši další vycházku začneme u autobusové zastávky na Předměstí. Naproti této zastávce je most přes řeku Křetínku. Pokud přejdeme most a budeme pokračovat asi 150 m po cestě, můžeme se zastavit v malém včelařském obchůdku. Po příjemné návštěvě obchůdku se vrátíme zpět na silnici a vydáme se po silnici směrem na Dolní Lhotu. Zhruba po 100 metrech odbočíme doleva. Zde uvidíme mohutnou lípu, vedle které stojí starý dům (24), který kdysi býval „rychtou“.

Rychta: Popisné číslo 1 bylo původně rychta, nikoliv pro obec Předměstí, ale pro obec Studenec. V roce 1710 byl na tomto statku rychtářem Václav Beneš. Dnes toto stavení vlastní jeho prapra... vnuk. Ve štítě tohoto domu je letopočet MDCCLXXXI. (1791), pravděpodobně v tomto roce byla rychta opravována.

Dále půjdeme rovně po cestě, která vede vedle malého potůčku, po chvíli cesta zahne doprava do mírného kopce. Až vyjdeme tento kopec, tak se nám naskytne krásný výhled na obec Hlásnice (25) a Korýtka (26). Po chvilce dojdeme do obce Studenec (27).

Studenec: Obec Studenec je ve výšce 510 m n. m. Je zde pomník věnován od osadníků Studeneckých v roce 1914 (28). Jedna rodina na dolním konci Studence chová daňky, které můžeme spatřit, pokud se vydáme po silnici do Dolní Lhoty. V 18. století zde hospodařilo pět rodin, jeden z těchto rodů hospodaří dodnes. První zmínky o Studenci jsou z roku 1405.

Před prvním domem na Studenci odbočíme doleva. Zhruba po 50 metrech se vydáme opět doleva po zelené značce. Pokud bychom odbočili doprava, došli bychom do obce Vítějeves. Půjdeme po cestě na kraji pole, posléze krajem louky, až vyjdeme na konci louky do malého lesíka (29). Když vyjdeme z lesa, tak se nám naskytne nádherný výhled na okolní lesy, louky a kopce. Uprostřed louky půjdeme po cestě, kde po chvíli budeme míjet dva vzrostlé kaštiny a mezi nimi rostoucí lípu (30). Na této lípě byl ještě nedávno obrázek sv. Salvátora.

Obrázek „u Salvátora“: První obrázek zde byl asi od roku 1790. Visel na lípě na rozhraní dvou pozemků synů pana Františka Kopeckého proto, aby se synové dobře snášeli a neměli žádné spory mezi sebou.

Bohužel svatý obrázek asi někdo odcizil, zbyla zde jenom umělohmotná květina. Kousek od těchto stromů se v lese nachází skoro vedle sebe tři písničky (31), které budeme po cestě míjet po pravé straně. Půjdeme dále po cestě, která navazuje na asfaltovou silnici. Odtud již v dále vidíme usedlost na Křibě (32).

Křib: Je prastarý český název a znamená, že to je na návrší, na kopci nebo, jak se v dávnověku říkalo, na chřibě, a z toho také výše jmenovaný název povstal. Toto stavení je prastarý selský statek, kde byla později zřízena i fara. První zmínky o tomto stavení jsou už z doby husitských válek. Když

sejdeme z kopce zvaného Kříb, dojdeme do Starého Svojanova, kde se nachází kostel sv. Mikuláše (33) s místním hřbitovem, který je obehnan kamennou zdí.

Kostel sv. Mikuláše: Kostel byl postaven ve 13. století. Mísí se v něm prvky románského a gotického slohu. Při opravách byla odkryta řada gotických maleb. Uprostřed kostela je krypta, v níž jsou pohřbeni dva synové jednoho z pánů na hradě Svojanově Antonína Záruby z Hustířan. V roce 2003 byl kostel rekonstruován. Velmi pěknou knihu o tomto kostele lze zakoupit v informačním centru ve Svojanově.

Zde naši vycházku ukončíme. Tato trasa je dlouhá asi 4 km a v zimním období ji projdeme za 1,5 hodiny.

5.1 Obrázky třetí vycházky

Ilustrace 25: Hlásnice

Ilustrace 27: Studenec

Ilustrace 24: Rychta

Ilustrace 26: Korýtko

Ilustrace 28: Památník

Ilustrace 29: lesík u louky

Ilustrace 30: 2 kaštany a 1 lípa (obrázek sv. Salvátora)

Ilustrace 31: tři písničky

Ilustrace 32: Křib

Ilustrace 33: kostel sv. Mikuláše

5.2 Mapa třetí vycházky

vyznačená trasa třetí vycházky

6 Vycházka čtvrtá

Trasa čtvrté vycházky:

Svojanov náměstí- kostel sv. Petra a Pavla- Hlásnice- Majdalenka- odpočinkové místo na Předměstí

Naši další vycházku začneme na náměstí ve Svojanově neboli Na Městečku. Na tomto náměstí je většina dominant Svojanova a to radnice (34), fara (35) a odlitý bronzový znak Svojanova (36), který se pyšně tyčí uprostřed náměstí.

Radnice: Radnice byla postavena roku 1552, 2x vyhořela a to v roce 1759 a 1842. V roce 1849 byla postavena věž radnice. V roce 1871 byly spuštěny věžní hodiny. V prostorách radnice bývala až do roku 1982 škola, posléze jako škola v přírodě a nyní je zde obecní úřad s informačním centrem, knihovna, dvěma společenskými místnostmi a dvěma podkrovními byty. Na radnici hrdě vlaje vlajka Svojanova, na které je bílý lev bez korunky v červeném poli se sedmi bílými hroty, značícími části obce.

Vedle radnice stojí dům, u něhož je cesta, kterou se vydáme přes most, který vede přes řeku Křetínku. Po pravé straně jsou dvě vzrostlé lípy, v jejichž stínu stojí kaple sv. Jana Nepomuckého (37).

kaple sv. Jana Nepomuckého: Majitel panství hradu Svojanova postavil tuto kapli v 19. století, protože chtěl poděkovat za to, že se podařilo po velkém požáru znovu postavit hlavní budovu hradu.

Vydáme se po vydlážděné cestě, směřující do kopce, kde se nachází kostel sv. Petra a Pavla (38).

Kostel sv. Petra a Pavla: Kostel byl postaven v roce 1788. Kazatelna je barokní se dřevěnými plastikami, hlavní oltář empírový a v interiéru jsou výmalby se štukovými římsami.

Od kostela se vydáme dále po zelené do svahu zvaného Svatojánské skály (39). Pod tímto vrcholem se nachází hřbitov ve Svojanově, který byl vystavěn roku 1864. Do prudkého svahu jdeme místy po kamenných schodech. Po zdolání příkrého kopce se nám naskytne nádherný výhled na hrad Svojanov a penzion Palla (40). Dále půjdeme po zelené značce po cestě, která vede mezi poli a loukami. Zhruba po 1 kilometru vyjdeme mezi prvními domky na náměstí v obci Hlásnice.

Hlásnice: O původu jména Hlásnice se vypravují dvě pověsti. Jedna praví, že Hlásnice vznikla, když z věže na hradě Svojanově byla ohromným větrem odnesena střecha příbytku hlásného. Druhá praví, že původ jména se hledá ve jménu hlásných neboli strážců, kteří hlásili pohyby nepřátelských vojsk a chránili kupce, kteří tudy procházeli.

Na náměstí v obci se nachází pomník padlým občanům (41). Nad náměstím se tyčí budova bývalé školy, ve které se nyní nachází hospůdka „Beseda“ (42). Nad touto hospůdkou je kaple sv. Maří Magdaleny (43). Nejbližší kopec Vrchora má nadmořskou výšku 680 metrů. Pod náměstím si můžeme odpočinout na odpočinkovém místě. Pod tímto odpočívadlem se vydáme doprava směrem ke kapli zvané „Majdalenka“ (44).

Majdalenka: Kaple se nachází asi 1 kilometr od Hlásnice. Podle pověsti je Majdalenka polozbořený kostelík, zbytek panenského kláštera „Máří Magdaleny- kajícnice“. O Majdalence se vypráví tři tajemné příběhy: „o kopání pokladu“, „o nočním zjevení“ a „o holiči Kubíčkovi“.

U této kaple se každý rok koná pout' u Majdalenky a to 22. července. Od Majdalenky sejdem dolů z kopce po cestě, která vede krajem lesa. Asi po 500 metrech vyjdeme v obci Předměstí, kde se vydáme doprava k odpočinkovému místu u jezu na řece Křetínce (45). Přes mostek se k jezu dostaneme z druhé strany, kde dále pokračujeme k rybníku, zvaném Šindelka (46). Vedle tohoto rybníku se nachází sportovní areál, který slouží místním občanům a zvláště hasičům pro tréninky na soutěže a různé kulturní akce (47).

Zde naši vycházku ukončíme. Tato vycházka byla dlouhá asi 5,5 kilometru a bude nám zhruba trvat 2 hodiny.

6.1 Obrázky čtvrté vycházky

Ilustrace 34: radnice

Ilustrace 35: fara

Ilustrace 36: bronzový znak Svojanova

Ilustrace 37: kaple sv. Jana Nepomuckého

Ilustrace 38: kostel sv. Petra a Pavla

Ilustrace 39: Svatojánské skály

Ilustrace 40: výhled z kopce na hrad Svojanov a penzion Palla

Ilustrace 41: pomník padlým občanům

Ilustrace 42: hospoda „Beseda“

Ilustrace 43: kaple sv. Máří Magdaleny

Ilustrace 44: Majdalenka

Ilustrace 45: jez na Předměstí

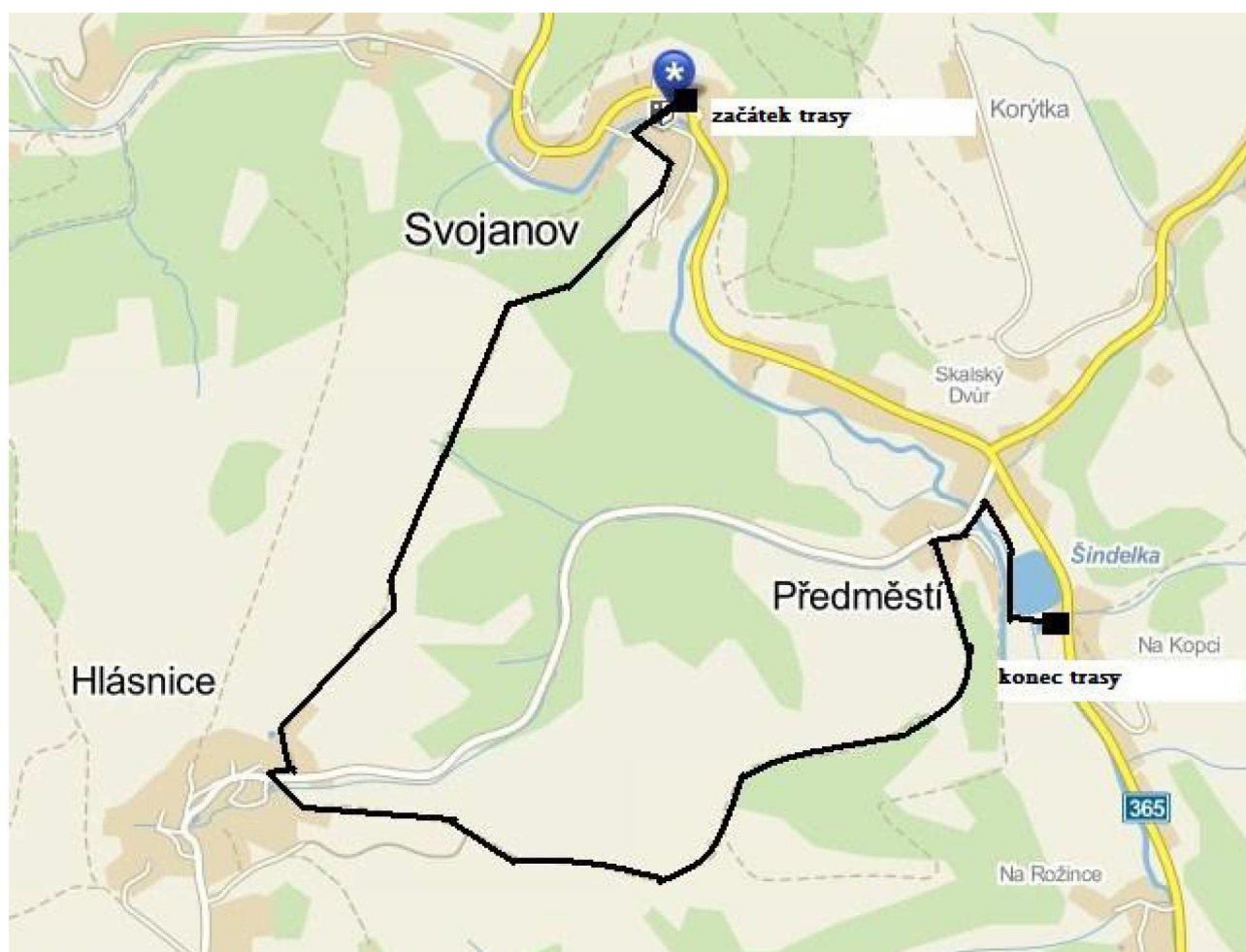

Ilustrace 46: rybník Šindelka

Ilustrace 47: hřiště na Předměstí

6.2 Mapa čtvrté vycházky

vyznačená trasa čtvrté vycházky

7 Závěr

Při těchto vycházkách jsem dohromady prošel 26 kilometrů, vyfotil mnoho fotografií, z nichž 47 zde publikuji. Také jsem mnoho informací musel vyhledat v knihách, novinách , ... Tyto vycházky jsem absolvoval v zimních měsících, proto si myslím, že při opadáných stromech je určitě větší výhled do vzdálenějších míst. Chci také poděkovat mému garantu paní učitelce Leinweberové za pomoc při zpracování práce a mé mamě, která se mnou všechny trasy absolvovala. Na některých místech nebyla mnoho let, a tak si ráda některá připomněla. Moje práce mi přinesla spoustu nových informací, a také poznání nových míst v okolí Svojanova.

8 Zdroje

- Propagační materiál obce Svojanov a okolí
- redakce: Iva Leinweberová, Ilona Kopecká, Jana Bačovská, Eva Graciasová a Růžena Stejskalová: Svojanoviny- občasník Svojanova, firma Helma, Spol. s.r.o., 2/2004, 4/2006, 10/2012, výroční Svojanoviny 13.5. 2007
- Ivan Matějka a Václav Petříček: Svojanovské letopisy, Corona Communications s.r.o., 2007
- Svratecko- Křetínský trojúhelník- turistický průvodce, vydalo sdružení obcí Svratecko-Křetínského trojúhelníku, 2000
- Karel Palla: Průvodce po Svojanově, ve Svojanově 1. ledna 1936
- autor dokumentace- Michal Svoboda: fotografická dokumentace, 2013
- www.mapy.cz